ତୃତୀୟ ପାଠ

ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ-କାରଣ ଓ ଫଳାଫଳ

(Russian Revolution – Causes and Consequences)

୧୭୮୯ ମସିହାର ଫରାସୀ ବିପ୍ଳବ ପରେ ୧୯୧୭ ମସିହାରେ ଘଟିଥିବା ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୃଥିବୀର ବୈପ୍ଳବିକ ଇତିହାସର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣା । ଫରାସୀ ବିପ୍ଳବ ସାରା ବିଶ୍ୱକୁ ମୁକ୍ତି, ସାମ୍ୟ ଓ ମୈତ୍ରୀର ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇଥିବାବେଳେ ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ସାମ୍ୟବାଦ, ସମାଜବାଦ ଓ ସମତାର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରସାରଣ କରିଥିଲା । ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଦେଶରେ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାରେ ସହାୟତା କରିଥିଲା । ନିମ୍ନୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଏହି ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଥିଲେ ।

୧. ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନ :

ରୁଷିଆରେ ଶାସନର ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ଜାର୍ (ରୁଷିଆର ସମ୍ରାଟ)ଙ୍କ ହାତରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ଦରବାରର ଅଳ୍ପ କେତେକ ଉପଦେଷ୍ଟାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରୁଥିଲେ । ଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ନିଯୁକ୍ତି ଜାର୍ ନିଜେ ହିଁ କରୁଥିଲେ । ସେ ଥିଲେ ଦେଶର ପଦାତିକବାହିନୀ ଓ ନୌବାହିନୀର ମୁଖ୍ୟ ସେନାପତି । ସେ ରୁଷିଆ ଚର୍ଚ୍ଚର ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ଯାହାକୁ ଚାହିଁଲେ ତା'କୁ ବନ୍ଦୀ କରିପାରୁଥିଲେ ବା ସୁଦୂର ବରଫାବୃତ ସାଇବେରିଆକୁ ନିର୍ବାସନ କରୁଥିଲେ ।

> **ତୁମ ପାଇଁ କାମ :**
>
> ***ଦଣ୍ଡଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସାଇବେରିଆକୁ ନିର୍ବାସନ କରାଯାଉଥିବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସାଇବେରିଆର ଭୌଗୋଳିକ ଅବସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ କଷ୍ଟସାଧ ଜୀବନ ଯାପନ ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏକ ବିବରଣୀ ଲେଖ ।***

ସେ ବିନା ବିଚାରରେ ଯେ କୌଣସି ଲୋକକୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡର ଆଦେଶ ଦେଇପାରୁଥିଲେ । ଏହିପରିଭାବେ ରୁଷିଆରେ ଜାର୍‌ମାନଙ୍କ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ଶାସନ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ବୃଦ୍ଧି କଲା । ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାୟ ଶହେ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ରୋମାନୋଭ ବଂଶର ପାଞ୍ଚଜଣ ଜାର୍ ରୁଷିଆରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନକୁ ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଜାର୍ ପ୍ରଥମ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର (୧୮୦୧-୧୮୨୫) ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ନୀତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ଜାର୍ ପ୍ରଥମ ନିକୋଲାସ (୧୮୨୫-୧୮୫୫) ଜଣେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଶାସକ ଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଘୋର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର (୧୮୫୫-୧୮୮୧) ଦାସତ୍ୱ ଓ କୃଷିଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ ଓ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂସ୍କାର ଭଳି କେତେକ ଉଦାରନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ରାଜତ୍ୱର ଶେଷ ଭାଗରେ ଦମନମୂଳକ ନୀତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଜଣେ ଆତତାୟୀ ଦ୍ୱାରା ନିହତ ହୋଇଥିଲେ । ରୁଷିଆରେ ୪୫୦ ଲକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଭାଗ କୃଷିଭୃତ୍ୟ ବା ସର୍ଫ (Serf) ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୩୦ ଲକ୍ଷ ଥିଲେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଧିକାରଭୁକ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଘରୋଇ ସଂଭ୍ରାନ୍ତଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରହିଥିଲେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ସେମାନେ ଅତି ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିଲେ । ୧୮୬୧ ମସିହାରେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର ଦାସତ୍ୱ ମୋଚନ ରାଜାଜ୍ଞା (Edict of Emancipation) ଘୋଷଣା କରି

କୃଷିଭୃତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ 'ମୁକ୍ତିଦାତା ଜାର୍' (Czar, the Liberator) ବୋଲି ଆଖ୍ୟାୟିତ କରାଯାଇଛି । ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଜାର୍ ତୃତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର (୧୮୮୧-୧୮୯୪) ଜଣେ ନିଷ୍ଠୁର ଓ ନିରଙ୍କୁଶ ଶାସକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦମନଲୀଳା ଦେଶରେ ଆତଙ୍କ ଖେଳାଇ ଦେଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ପରେ ୧୮୯୪ ମସିହାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ (୧୮୯୪-୧୯୧୭) ରୁଷିଆର ଜାର ହେଲେ । ସେ ଜଣେ ଉତ୍ତମ ଚରିତ୍ର ଓ ଧାର୍ମିକ ମନୋବୃତ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳମନା ଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଜା ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଖୁବ୍ ଉଦାର ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍‌ଙ୍କ ସମୟରେ ଜାର୍ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଅସନ୍ତୋଷ ଘନୀଭୂତ ହୋଇ ବିପ୍ଳବର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା ।

(ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍)

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

୧୮୦୧ ମସିହାରୁ ୧୯୧୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜତ୍ୱ କରୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାର୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନର ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ ଉଦାହରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

୨. ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ :

ରୁଷିଆର ସମାଜ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଥିଲା "ଥିଲାବାଲା' ଶ୍ରେଣୀ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଥିଲା "ନ ଥିଲାବାଲା" ଶ୍ରେଣୀ । ଧନୀକ ଓ ସଂଭ୍ରାନ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକମାନେ "ଥିଲାବାଲା" ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ଏକଛତ୍ରବାଦ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଶାସନର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପଦପଦବୀ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ ଓ ଦେଶର ସମସ୍ତ ଜମିର ମାଲିକ ଥିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଓ ପ୍ରଭୂତ କ୍ଷମତା ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ । "ନ ଥିଲାବାଲା" ଶ୍ରେଣୀରେ ଥିଲେ କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକ । ସେମାନେ ଧନୀକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକଙ୍କ ଅମାନୁଷିକ ବ୍ୟବହାରରେ ଅତିଷ୍ଠ ହେଉଥିଲେ । ରୁଷିଆରେ ଦାସତ୍ୱ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗରିବମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଶ୍ରମିକମାନେ ସହରରେ ଅତି ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଘରେ ରହୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ 'ଭୋଦ୍‌କା' ନାମକ ଏକ ଦେଶୀୟ ନିଶାକାରୀ ପାନୀୟପ୍ରତି ଆସକ୍ତଥିଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

'ଭୋଦ୍‌କା' ହେଉଛି ଗହମ ଜାତୀୟ ଏକ ଶସ୍ୟକୁ ବିଶୋଧନ କରାଯାଇ ସେଥିରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥିବା ସୁରାସାର ।

ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ପରିବେଶ, କ୍ଷୁଧା ଓ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନର ଅଭ୍ୟାସ ଫଳରେ ଅନେକ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଅକାଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରୁଥିଲେ । ଏହି ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣ ତଥା ଜୀବନଧାରଣର ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ଜାର୍ ସରକାର କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ ନାହିଁ । ରୁଷିଆର ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଣୀ ସଂଘର୍ଷର ମନୋଭାବ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଦେଶର ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ

ବିପ୍ଳବ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାପାଇଁ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନେ ସଂକଳ୍ପ ନେଲେ ।

> **ତୁମ ପାଇଁ କାମ :**
>
> ***୧୯୧୭ ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ରୁଷୀୟ ସମାଜରେ ଥିବା ବୈଷମ୍ୟ ସହିତ ୧୭୮୯ ଫରାସୀ ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ଫ୍ରାନ୍ସରେ ଥିବା ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟର ଏକ ତୁଳନା କର ।***

୩. ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସମାନତା :

ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ ହେତୁ ରୁଷ୍‌ବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅସମାନତା ଦେଖାଦେଲା । କିଛି ଲୋକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧନୀ ଓ ବିତ୍ତବଶାଳୀ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଗରିବ ଓ ସର୍ବହରା ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ଏ ପ୍ରକାର ଅସମାନତା ଶୋଷକ ଓ ଶୋଷିତ ଶ୍ରେଣୀ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀମାନେ କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରି ନିଜେ ବିଳାସବ୍ୟସନରେ କାଳ କାଟୁଥିଲେ । ୧୮୬୧ ମସିହାରେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର କୃଷିଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କୃଷକମାନଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାରେ ବିଶେଷ ଉନ୍ନତି ହୋଇ ନ ଥିଲା । କେତେକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କର ସହିତ ଜମିବାବଦ ଅର୍ଥ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେବାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଦୁର୍ବଳ ହେଲା । ଚାଷ ଜମିର ଆବଣ୍ଟନ ଠିକ୍‌ଭାବେ ନ ହେବାରୁ ବହୁଲୋକ ଭୂମିହୀନ ହୋଇଗଲେ । ସେମାନେ ସର୍ବହରା ବା "ପ୍ରୋଲେତାରିଏତ୍" (Proletariat) ଭାବେ ପରିଚିତ ହେଲେ ।

> **ତୁମ ପାଇଁ କାମ :**
>
> ***ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାରଙ୍କ ଦାସତ୍ୱ ମୋଚନ ରାଜାଜ୍ଞା (Edict of Emancipation) ରେ କୃଷକମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କର ।***

୪. ଶିଳ୍ପ ବିପ୍ଳବର ପ୍ରଭାବ :

ଶିଳ୍ପ ବିପ୍ଳବର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ରୁଷିଆର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ସହରରେ ସହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ କଳକାରଖାନା ଓ ନୂତନ ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବହୁ ପରିମାଣରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ସ୍ୱଳ୍ପ ମଜୁରିରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଶ୍ରମ ଆଦାୟ କରାଗଲା । ଦେଶର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ଏବଂ ରୁଷିଆର ଅର୍ଥନୀତି ଓ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଗତି ଘଟିଲା । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରଣରେ କୌଣସି ଉନ୍ନତି ହେଲା ନାହିଁ । କେତେକ ଶିଳ୍ପ ଓ କଳକାରଖାନାରେ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତିରେ ନୂତନ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର ହେଲା । ଫଳରେ ଅନେକ ଶ୍ରମିକ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଛଟେଇ ହେଲେ । ଛଟେଇ ହୋଇଥିବା ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହେବାରୁ ସେମାନେ ଅଳ୍ପ ପାରିଶ୍ରମିକରେ ଅଧିକ କାମ କରିବାପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ସାମାନ୍ୟ ମଜୁରିରେ ପରିବାର ପୋଷଣ ସମ୍ଭବ ନ ହେବାରୁ ସେମାନେ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମିକଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଲେ । ପୁଞ୍ଜିପତି ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପର୍କ ଖରାପ ହେଲା । ଏ ଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଶ୍ରମିକମାନେ ନିଜର ସଂଘ ଗଠନ କରି ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଓ ତା'ର ସମାଧାନ ପନ୍ଥା ଆଲୋଚନା କଲେ ଏବଂ ରୁଷିଆର ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ ।

> **ତୁମ ପାଇଁ କାମ :**
>
> ***ରୁଷିଆରେ ଜାର୍‌ମାନଙ୍କ ଶାସନ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଶିଳ୍ପ ବିକାଶର ଏକ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।***

୫. ବୌଦ୍ଧିକ ଚେତନା:

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଇଉରୋପର ଉଦାର ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ରୁଷିଆର ଶିକ୍ଷିତ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଗଭୀରଭାବେ

ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା । ରୁଷିଆର ପ୍ରଗତିଶୀଳ ମତବାଦଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଚାରରେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନେକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ରୁଷ୍ ଭାଷାରେ ଅନୂଦିତ ହୋଇ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଠିତ ହେଲା । ଏହାଛଡ଼ା ଲିଓ ଟଲଷ୍ଟୟ (Leo Tolstoy), ଦସ୍ତୋଭେସ୍କି (Dostoivesky), ମାକ୍ସିମ୍ ଗୋର୍କୀ (Maxim Gorkey), ଲାଭରୋଭ (Lavrov) ଆଦି ଚିନ୍ତାଶୀଳ

(କାଲମାର୍କ୍ସ)

ଲେଖକଙ୍କ ରଚନା ଶିକ୍ଷିତ ରୁଷ୍‌ବାସୀଙ୍କ ଉପରେ ବିଶେଷ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରୁଷ୍‌ବାସୀ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ଜର୍ମାନୀରେ ଜନ୍ମିତ ମହାନ୍ ଚିନ୍ତାନାୟକ କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସଙ୍କ (Karl Marx) ଆଦର୍ଶବାଦରେ । ବନ୍ଧୁ ଫ୍ରେଡେରିକ୍ ଏଙ୍ଗେଲ୍‌ସଙ୍କ (Friederich Engels) ସହିତ ମିଶି ୧୮୪୮ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ବୈପ୍ଳବିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସମ୍ବଳିତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁସ୍ତିକା "କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନିଫେଷ୍ଟୋ" (Communist Manifesto) ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ସେ ମାନବ ଜାତିର ଶୋଷକ ଓ ଶୋଷିତ ବା ପୁଞ୍ଜିପତି ଓ ସର୍ବହରା ଶ୍ରେଣୀରେ ବିଭାଜନ ଏବଂ ସମାଜରେ ହେଉଥିବା ଅବିରତ ଶ୍ରେଣୀ ସଂଘର୍ଷ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ମାର୍କ୍ସଙ୍କ ମତ ଅନୁସାରେ ଦେଶର ଜମି ଓ କଳ କାରଖାନା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦକ ସମ୍ପଦର ମାଲିକ ହେଉଛି ସମାଜ ବା ରାଷ୍ଟ୍ର । କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଝାଳବୁହା ପରିଶ୍ରମରେ ଉତ୍ପାଦିତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ଏବଂ ସମାଜରେ ଧନୀକ ଓ ଦରିଦ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ଏହି ଶୋଷଣ ଓ ବୈଷମ୍ୟ ବିରୋଧରେ ବିପ୍ଳବ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସ ପ୍ରୋଲେତାରିଏତ୍ ବା ସର୍ବହରାମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ମାର୍କ୍ସଙ୍କ ଆଦର୍ଶବାଦରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ରୁଷିଆର ଜନସାଧାରଣ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀଙ୍କ ଶୋଷଣ ବିରୋଧରେ ବିପ୍ଳବ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଶିଳ୍ପ ବିପ୍ଳବରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଗବେଷଣା କରିଥିଲେ । ୧୮୬୭ ରେ ତାଙ୍କ ରଚିତ "ଦ କ୍ୟାପିଟାଲ୍" (Das Kapital) ପୁସ୍ତକର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଏଙ୍ଗେଲ୍‌ସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ୧୮୮୫ ରୁ ୧୮୯୫ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

(ଫ୍ରେଡ୍ରେରିକ୍ ଏଙ୍ଗେଲ୍ସ)

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

୧୯୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷିତ ରୁଷବାସୀଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିବା ଦାର୍ଶନିକ ଓ ଲେଖକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ରଚନା ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୮୧୮ ମସିହାରେ ଜର୍ମାନୀର ରାଇନ୍‌ଲାଣ୍ଡରେ ଜନ୍ମିତ କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସ ଯୁବକ ଅବସ୍ଥାରୁ ହିଁ ବୈପ୍ଳବିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ପ୍ରୁସିଆ ସରକାରଙ୍କ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ୧୮୪୩ରେ ସେ ପ୍ୟାରିସକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ଫ୍ରେଡ୍‌ରିକ୍ ଏଞ୍ଜେଲ୍ସଙ୍କ ସହିତ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଦୁହେଁ ମିଶି ବୈପ୍ଳବିକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସମ୍ବଳିତ ଲେଖା ରଚନା କରିବାରୁ ୧୮୪୫ ରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିତାଡ଼ିତ ହୋଇ ବ୍ରସେଲ୍ସ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ୧୮୪୮ ରେ ପ୍ରକାଶିତ ତାଙ୍କର "କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନିଫେଷ୍ଟୋ" ସର୍ବହରାମାନଙ୍କୁ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଲା । ବର୍ଷକ ପରେ ପଶ୍ଚିମ ୟୁରୋପରୁ ବିତାଡ଼ିତ ହୋଇ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଚାଲିଗଲେ ଏବଂ ୧୮୬୭ ରେ ତାଙ୍କ ରଚିତ "ଦ କ୍ୟାପିଟାଲ" ଗ୍ରନ୍ଥର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସ ୧୮୮୩ ରେ ଲଣ୍ଡନଠାରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ ।

୬. ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦଳ ଗଠନ :

ରୁଷୀୟ ସମାଜରେ ସବୁଠାରୁ ଦୁସ୍ଥ ଓ ଅବହେଳିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକ । ସେମାନେ ଥିଲେ ଶୋଷିତ ଶ୍ରେଣୀର । ଏହି ସର୍ବହରା ଗୋଷ୍ଠୀକୁ "ପ୍ରୋଲେତାରିଏତ୍" କୁହାଯାଉଥିଲା । ସେମାନେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା ଓ ଶୋଷକ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ୟାୟ ବିରୋଧରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦଳରେ ସଂଗଠିତ ହେଲେ । ୧୯୦୧ ମସିହାରେ ଭୂମିହୀନ କୃଷକମାନେ "ସାମାଜିକ ବିପ୍ଳବୀ ଦଳ" (Social Revolutionary Party) ଗଠନ କରିଥିଲେ । ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ଜମି ଛଡ଼ାଇଆଣି କୃଷକମାନଙ୍କୁ ବଣ୍ଟନ କରିବା ଥିଲା ଏ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ। ପୂର୍ବରୁ ୧୮୯୫ ମସିହାରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଶ୍ରମିକମାନେ "ସାମାଜିକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଦଳ (Social Democratic Party) ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଦଳରେ କେତେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମତଭେଦ ହେବାରୁ ୧୯୦୩ ମସିହାରେ ଦଳ ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଗଲା । ମୂଳ ଦଳକୁ କୁହାଗଲା ମେନ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ (Mensheviks) ଓ ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ମାର୍‌ତୋଭ୍ । ଏହି ଦଳ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଭାଗଟି "ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ" (Bolsheviks) ଭାବରେ ନାମିତ ହେଲା । ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍‌ମାନେ ଚରମପନ୍ଥୀ ଥିଲେ ଏବଂ ବୈପ୍ଳବିକ ଉପାୟରେ ଜାର୍ ଶାସନର ବିଲୋପ ଘଟାଇ ପ୍ରୋଲେତାରିଏତ୍ ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ସେମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ମାର୍କ୍ସବାଦର ସବୁଠାରୁ ନିଷ୍ଠାବାନ ଅନୁଗାମୀ ଲେନିନ୍ । ସେ ହିଁ ଥିଲେ ରୁଷର ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବର କର୍ଣ୍ଣଧାର । ତାଙ୍କରି ବଳିଷ୍ଠ ନେତୃତ୍ୱ ବିପ୍ଳବର ସଫଳତା ଆଣିଥିଲା ।

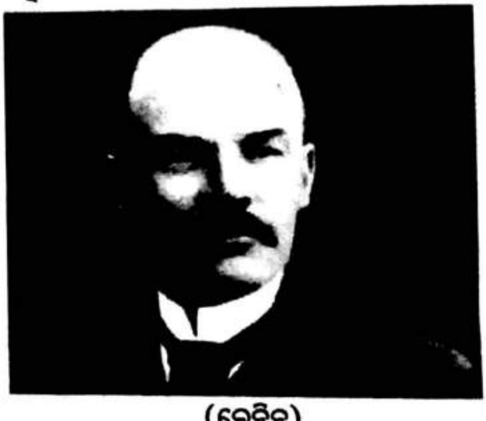

(ଲେନିନ୍)

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୮୭୦ ରେ ରୁଷିଆରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଲେନିନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ନାମ ଥିଲା ଭ୍ଲାଡିମିର୍ ଇଲିଚ୍ ଉଲିଆନୋଭ (Vladimir Illych Ulyanov) । ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ମାତ୍ର ୧୯ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ଲିପ୍ତଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଫାଶୀଦଣ୍ଡ ପାଇବାରୁ ଲେନିନ୍ ଜାର୍ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପ ନେଲେ । ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରେ ସେ ବୈପ୍ଳବିକ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଗୁପ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଥମେ କାରାଦଣ୍ଡ ଓ ପରେ ସାଇବେରିଆରେ ନିର୍ବାସନ ଦଣ୍ଡରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖିଥିଲେ । ସେ କ୍ରୁପସ୍‌କାୟା ନାମ୍ନୀ ଜଣେ ବିପ୍ଳବିନୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ସାଇବେରିଆର ଲେନା ନଦୀର ନାମ ଅନୁସାରେ ନିଜକୁ ଲେନିନ୍ ନାମରେ ନାମିତ କଲେ । ୧୯୨୪ ଜାନୁଆରୀରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା ।

୭. ଅପାରଗ ଅମଲାତନ୍ତ୍ର :

ରୁଷିଆ ଅମଲାତନ୍ତ୍ରର ଅଧିକାଂଶ ଉଚ୍ଚ ପଦବୀଧାରୀ ଅଫିସର ଧନୀକ ଶ୍ରେଣୀର ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ସହାନୁଭୂତି ନ ଥିଲା । ସେମାନେ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ କେବଳ ଜାର୍‌ଙ୍କ ପାଇଁ କାମ କରୁଥିଲେ । ଶାସନରେ ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ନ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଅକ୍ଷମତା ଯୋଗୁଁ ଦେଶରେ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ପ୍ରିୟାପ୍ରୀତିତୋଷଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ବିରକ୍ତି, ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ହତାଶାଭାବ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଅଶାନ୍ତି ଓ ଅରାଜକତା ବ୍ୟାପିଗଲା । ରୁଷବାସୀ ଶାସନରେ ଏକ ଆମୂଳଚୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ ବଦ୍ଧପରିକର ହେଲେ ।

୮. ନିରୁତ୍ସାହିତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ :

ରୁଷିଆର ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ସରକାର ଏହାର ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରୁଷିଆ ସୈନ୍ୟମାନେ ଭୋକ ଉପାସ ଓ ଯୁଦ୍ଧ ଉପକରଣର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରୁଥିଲେ । ରୁଷିଆର ସରକାର ଓ ଅମଲାତନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଯୁଦ୍ଧପାଣ୍ଠିର ଦୁରୁପଯୋଗ ହେଉଥିଲା । ୧୮୫୪ ମସିହାର କ୍ରିମିଆଯୁଦ୍ଧ ଓ ୧୯୦୪ ମସିହାର ରୁଷ୍-ଜାପାନ୍ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାସ୍ତ ହେବାଦ୍ୱାରା ରୁଷିଆର ସମ୍ମାନ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧଗୁଡ଼ିକରେ ରୁଷିଆ ଭଳି ଏକ ବୃହତ୍‌ଶକ୍ତିର ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ବିଫଳତା ଜାର୍‌ଶାସନର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ପ୍ରମାଣ କଲା ଏବଂ ବ୍ୟାପକଭାବେ ପ୍ରଚାରିତ ରୁଷ ଦେଶର ଅଜେୟତାକୁ ଭଙ୍ଗକରି ଦେଶ ପ୍ରତି ଦୁର୍ନାମ ଆଣିଲା । ରୁଷ୍‌ର ଜନସାଧାରଣ ଅପମାନିତ ବୋଧ କଲେ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରି ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂସ୍କାର ସପକ୍ଷରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ତୁର୍କୀ ଉପରେ ଅଧିକାରକୁ ନେଇ ୟୁରୋପୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ଦକ୍ଷିଣ ରୁଷିଆର କ୍ରିମିଆ ଉପଦ୍ୱୀପରେ ଯୁଦ୍ଧର ରୂପ ନେଇଥିଲା । ତୁର୍କୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଜେରୁଜେଲମଠାରେ ଗ୍ରୀକ୍ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍‌ମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାପାଇଁ ରୁଷିଆର ଦାବିକୁ ତୁର୍କୀ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାରୁ ରୁଷିଆ ତୁର୍କୀ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ପରେ ପରେ ଇଂଲାଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ପିଡ୍‌ମଣ୍ଟ ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ତୁର୍କୀ ସପକ୍ଷରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲୁଥିବା ସମୟରେ ୧୮୫୫ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨ ରେ ଜାର୍ ପ୍ରଥମ ନିକୋଲାସ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ୧୮୫୫ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୯ ରେ ରୁଷିଆର ଦୁର୍ଗ ସେବାଷ୍ଟେପୋଲ୍‌ର ସମର୍ପଣ ପରେ ୧୮୫୬ ଫେବୃଆରୀ ୨୫ ରୁ ଏପ୍ରିଲ୍ ୧୬ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ୟାରିସ୍‌ଠାରେ ହୋଇଥିବା ଶାନ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୃହୀତ ରୁଷିଆ ପ୍ରତି ଅପମାନଜନକ ସର୍ତ୍ତ ସମ୍ବଳିତ ଚୁକ୍ତିରେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ୟୁରୋପରେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବାପରେ ରୁଷିଆ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ପୂର୍ବ ଭାଗରେ ମାଞ୍ଚୁରିଆ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରେଳପଥ ବିସ୍ତାର କରିଥିବାରୁ ଲିଆଓତୁଙ୍ଗ୍ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କଲା ଏବଂ ଆର୍ଥର ବନ୍ଦରକୁ ଦୁର୍ଗୀକରଣ କଲା । ସମୟ କ୍ରମେ ମାଞ୍ଚୁରିଆ ଓ କୋରିଆ ଅଧିକାର କରିବା ପାଇଁ ରୁଷିଆ ଓ ଜାପାନ୍ ଆଗ୍ରହୀ ହେଲେ । ୟାଲୁ ନଦୀ ତଟରେ ଗଛକଟାକୁ ନେଇ ଉଭୟ ଦେଶର ସୈନ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଳି ବିନିମୟରେ କେତେକ ରୁଷୀୟ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ରୁଷିଆ କୋରିଆରେ ନିଜର ସୈନ୍ୟ ମୁତୟନ କରିବାରୁ ୧୯୦୪ ଫେବୃଆରୀ ୫ ରେ ଜାପାନ୍ ରୁଷିଆ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାଜିତ ହେଲା ପରେ ସମାଦିତ ପୋର୍ଟସମାଉଥ ସନ୍ଧି ରୁଷିଆର ପୂର୍ବ ଏସିଆରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବାର ଅଭିଳାଷରେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ପକାଇଲା ।

୯. ରକ୍ତାକ୍ତ ରବିବାର :

୧୯୦୫ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୨ ତାରିଖ ରବିବାର ଦିନ ଧର୍ମଯାଜକ ଫାଦର ଗ୍ୟାପନ୍‌ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ବିକ୍ଷୋଭକାରୀ ଜାର ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସଙ୍କୁ ଏକ ଦାବିପତ୍ର ଦେବାପାଇଁ ସେଣ୍ଟ ପିଟରସ୍‌ବର୍ଗସ୍ଥିତ ଜାରଙ୍କ ଶୀତକାଳୀନ ପ୍ରାସାଦ ଅଭିମୁଖେ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଥିଲେ । ଜାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସୈନ୍ୟମାନେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଳି ଚାଳନା କରିବା ଫଳରେ ଅନେକ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ ଓ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ଆହତ ହେଲେ । ଏହି ସମ୍ବାଦ ପ୍ରଚାରିତ ହେବା ମାତ୍ରେ ଦେଶସାରା ଧ୍ୱଂସଲୀଳା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ଚାରିଆଡ଼େ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଉକ୍ତ ଦିବସଟି ରୁଷ୍ ଇତିହାସରେ "ରକ୍ତାକ୍ତ ରବିବାର" (Bloody Sunday) ଭାବେ ନାମିତ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୭୦୩ ମସିହାରେ ଜାର୍ ପିଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସେଣ୍ଟ ପିଟରସ୍‌ବର୍ଗ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ପେଟ୍ରୋଗ୍ରାଡ୍ ଭାବରେ ନାମିତ ହୋଇ ୧୯୧୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୁଷିଆର ରାଜଧାନୀ ଥିଲା । ଏବେ ଏହା ଲେନିନ୍‌ଗ୍ରାଡ୍ ନାମରେ ପରିଚିତ ଏବଂ ଏହା ରୁଷିଆର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ସହର ।

୧୦. କ୍ଷମତାବିହୀନ ଡୁମା :

ବ୍ୟାପକ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ୧୯୦୫ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିବା କ୍ଷମତା ନ ଥାଇ କେବଳ ପରାମର୍ଶ ଦେବାପାଇଁ ଏକ ନିର୍ବାଚିତ ସଂସଦ ବା ଡୁମା ଆହ୍ୱାନ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଜାରିକଲେ । ଏଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ହୋଇ ରୁଷ୍‌ବାସୀ ଦେଶ ବ୍ୟାପି ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ । ବାଧହୋଇ ଜାର୍ ସେହିବର୍ଷ ଅକ୍ଟୋବର ୩୦ ତାରିଖରେ ଏକ ଇସ୍ତାହାର ଘୋଷଣା କଲେ । ଏହାକୁ 'ଅକ୍ଟୋବର ଇସ୍ତାହାର' (October Manifesto) କୁହାଯାଏ । ତଦନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବ୍ୟତୀତ 'ଡୁମା'କୁ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ଦିଆଗଲା ।

୧୯୦୬ ମସିହା ମେ ମାସ ୬ ତାରିଖରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଡୁମା ମହାସମାରୋହରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଡୁମା ହାତରେ ପ୍ରକୃତ କ୍ଷମତା ନ ଥିଲା । ସଭ୍ୟମାନେ ଜାରଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର ଚାହିଁବାରୁ ସେହି ବର୍ଷ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଜାର୍ ଡୁମାକୁ ଭଙ୍ଗ କଲେ । ୧୯୦୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ଡୁମା ଆହ୍ୱାନ କଲେ କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳ ସଙ୍ଗେ ମତାନ୍ତର ହେବାରୁ ଚାରିମାସପରେ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲେ । ଭୋଟଦାତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସକରି ଜାର୍ ତୃତୀୟ ଡୁମା ନିର୍ବାଚିତ କରାଇଲେ । ଏହାର ସଭ୍ୟମାନେ ଜାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ କାମ କରିବାରୁ ଏହା ପାଞ୍ଚବର୍ଷଧରି ୧୯୧୨ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତିଷ୍ଠି ରହିଲା । କିନ୍ତୁ ୧୯୧୨ ମସିହାରେ ଗଠିତ ଚତୁର୍ଥ ଡୁମାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ଥିଲେ ଏବଂ ଜାରଙ୍କ କ୍ରୀଡ଼ନକଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ଫଳରେ ଏହା ଏକ ବିଧାୟକ ସଭା ନ ହୋଇ କେବଳ ଏକ ପରାମର୍ଶଦାତା ସଭା ହୋଇଗଲା ।

୧୧. ଜାରିନା ଓ ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍‌ଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ:

ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍‌ଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଜାରିନା ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡ୍ରା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ପ୍ରକୃତିର ଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଅହଙ୍କାରୀ ଓ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣମନା ନାରୀ ଥିଲେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷମତା ଲୋଭୀ ଜାରିନା ସବୁବେଳେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍‌ଙ୍କୁ ନିରଙ୍କୁଶ ଓ କଠୋର ଶାସନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରରୋଚିତ କରୁଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର ଶିକାର ହୋଇ ଜାରିନା ଜଣେ ଭଣ୍ଡ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ପୁତ୍ତଳିକା ସଦୃଶ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ଗ୍ରୀଗୋରୀ ଏଫିମୋଭିଚ କିନ୍ତୁ ସେ ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍ ନାମରେ ପରିଚିତ ଥିଲେ । ଜାରିନାଙ୍କ ଜରିଆରେ ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍ ଜାର୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଶାସନ ଉପରେ ଅଖଣ୍ଡ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କଲେ । ରାଜନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞଥାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ସମସ୍ତ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କଲେ । ସେ ଯାହାକୁ ଚାହିଁଲେ ତା'କୁ ଉଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ରଖାଇ ପାରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର

ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ଜାର୍ ଅନେକ ଦକ୍ଷ ଓ ଯୋଗ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରିମାନଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କଲେ । ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରାୟତଃ ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍‌ଙ୍କ ଖଟୁକାରମାନେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲେ । ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ରୁଷକୁ ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍ ଶାସନ କଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ସାରା ଦେଶରେ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ବିଭ୍ରାନ୍ତର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଫଳରେ ଜନସାଧାରଣ ରାଜପରିବାର ପ୍ରତି ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଏବଂ ଦେଶର ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ସଂକଳ୍ପ ନେଲେ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ରୁଷିଆରେ ଶାସନର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍‌ଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଜାରଙ୍କ ଅନୁଗତମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅତିଷ୍ଠ କରିଦେଲା । ଫଳରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କଲେ । ୧୯୧୬ ଡିସେମ୍ବରରେ ରାଜକୁମାର ୟୁସୁପୋଭଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କେତେକ ସଂଭ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍‌ଙ୍କୁ ଏକ ନୈଶଭୋଜିକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ସେଠାରେ ତାଙ୍କୁ ଗୁଳି କରି ହତ୍ୟା କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମରଶରୀରକୁ ନେଭା ନଦୀର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୀତଳ ପାଣି ମଧ୍ୟକୁ ନିକ୍ଷେପ କରିଦେଲେ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଜାରିନା ଆଲେକଜାଣ୍ଡ୍ରାଙ୍କ ଭୂମିକା ସହିତ ୧୭୮୯ ମସିହାରେ ଫରାସୀ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଫ୍ରାନ୍ସର ରାଣୀ ମେରି ଏଣ୍ଟୋଇନେଙ୍କ ଭୂମିକାର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଦିଅ ।

୧୨. ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ରୁଷିଆର ପରାଜୟ :

ଦେଶର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ଦିଗରେ କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ରୁଷବାସୀଙ୍କ ପ୍ରବଳ ବିରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ରୁଷିଆ ଜର୍ମାନୀ ବିରୋଧରେ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ସପକ୍ଷରେ ଯୋଗଦେଲା । ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଜର୍ମାନୀ ତୁଳନାରେ ରୁଷିଆର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଯଥେଷ୍ଟ ନ ଥିଲା । ତା'ଛଡ଼ା ରୁଷୀୟ ସୈନ୍ୟମାନେ ନିରୁତ୍ସାହିତ ଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମନୋବଳ ଦୃଢ଼ ନ ଥିଲା । ଫଳରେ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ରୁଷିଆ ପରାଜୟ ବରଣ କରିବାରେ ଲାଗିଲା । ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ରୁଷୀୟ ସୈନ୍ୟ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ ଓ ବନ୍ଦୀ ହେଲେ । ରୁଷୀୟ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ କେନ୍ଦ୍ରଶକ୍ତିର ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ହେଲେ । ପରାଜୟର ଅପମାନ ସାଙ୍ଗକୁ ଯୁଦ୍ଧ ଯୋଗୁଁ ରୁଷିଆର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଅବନତି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଜନତାଙ୍କୁ ଜାର୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିପ୍ଳବ କରିବାପାଇଁ ଉତ୍ତେଜିତ କଲା ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

ରୁଷବାସୀଙ୍କ ପ୍ରବଳ ବିରୋଧସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ରୁଷିଆ ଜର୍ମାନୀ ବିରୋଧରେ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ସହିତ ଯୋଗ ଦେବାର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କର ।

ବିପ୍ଳବର ସୂତ୍ରପାତ:

ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ଉପୁଜିଥିବା ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ ପୁଞ୍ଜିଭୂତ ହୋଇ ଏକ ବିପ୍ଳବ କରିବା ସପକ୍ଷରେ ରୁଷିଆରେ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ, ପୋଷାକ, ଜାଳେଣି ପ୍ରଭୃତି ଦୈନନ୍ଦିନ ଆବଶ୍ୟକତାର ଅଭାବ ବିପ୍ଳବର ଆଶୁ କାରଣ ହେଲା । ବଜାରରେ ଜିନିଷପତ୍ରର ଘୋର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଦରଦାମ ବହୁ ପରିମାଣରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଗରିବ ଲୋକମାନେ ଅତି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କଲେ। ସେମାନଙ୍କ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଯେ ଦେଶରେ କୌଣସି ଜିନିଷର ଅଭାବ ନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଲାଭ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଲୋଭୀ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିଲେ । ରୁଷିଆର ଅରାଜକତା ଓ ବିଶୃଙ୍ଖଳ ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ ଉଦାସୀନ ଥିଲେ । ବଜାରରେ ଜିନିଷପତ୍ରର ଅଭାବ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେନାହିଁ । ଲୋକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଏ ଭଳି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାପାଇଁ ଜାର୍‌ଙ୍କୁ ଦାୟୀ କଲେ ଏବଂ ବିପ୍ଳବର ପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ - ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବ :

୧୯୧୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ୮ ତାରିଖରେ ପ୍ରାୟ ଏକ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ପେଟ୍ରୋଗ୍ରାଡ୍ ସହରର ରାସ୍ତାଘାଟରେ ବିକ୍ଷୋଭ ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ । ଏହି ବିକ୍ଷୋଭରେ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ମହିଳାମାନେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ବିକ୍ଷୋଭକାରୀମାନେ ଜାର୍ ଓ ଅମଲାତନ୍ତ୍ରର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସ୍ଲୋଗାନ୍ ଦେଲେ । ସରକାରୀ ଗୃହ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ଘେରାଉ କଲେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଭଙ୍ଗାରୁଜା କଲେ । ସାଂଘାତିକ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ପାଉଁରୁଟି ଭାଟିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଚଢଉ କଲେ । ଜାର୍ ତାଙ୍କର ସାମରିକ ବାହିନୀକୁ ବିକ୍ଷୁବ୍ଧ ଜନତାଙ୍କ ଉପରକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ମାନିଲେ ନାହିଁ । ଅପରନ୍ତୁ ସେମାନେ ବିକ୍ଷୋଭକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗ ଦେଲେ । ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ବ୍ୟାପିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ୧୦ ତାରିଖରେ ଜାର୍ ଡୁମାକୁ ଭଙ୍ଗ କଲେ । ଡୁମାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହ କରିବା ପାଇଁ ଜାଗ୍ରତ ହେଲେ ଏବଂ ଏକ କାମଚଳା ସରକାର ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଘୋଷଣା କଲେ । ସେହିଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଓ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ "ସୋଭିଏତ୍" ବା ଶାସନ ପରିଚାଳନା ପରିଷଦ ଗଠନ କଲେ ।

ବିପ୍ଳବୀମାନେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ପୂର୍ବକ ଜାର୍ ଓ ତାଙ୍କ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷମତାରୁ ହଟାଇ ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ୧୨ ତାରିଖରେ ଏକ କାମଚଳା ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ଏବଂ ଜାରଙ୍କୁ ରୁଷିଆର ରାଜଗାଦି ତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ ଦାବି କଲେ । ବିପ୍ଳବୀ ଓ ଜାରଙ୍କ ଅନୁଗତ ସାମରିକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତୁମୁଳ ଲଢ଼େଇ ହେଲା । ବିପ୍ଳବୀମାନେ ସଫଳ ହେଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍ ରାଜଗାଦି ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ଏହିପରି ଭାବେ ରୁଷିଆରେ ତିନିଶହ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଶାସନ କରୁଥିବା ରୋମାନୋଭ ରାଜବଂଶର ରାଜତ୍ୱର ଅନ୍ତ ଘଟିଲା । ଏହା ଥିଲା ୧୯୧୭ ମସିହାର ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ସେ ସମୟରେ ପ୍ରଚଳିତ କାଲେଣ୍ଡର ଅନୁଯାୟୀ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୨ ତାରିଖଟି ଫେବୃଆରୀ ୨୭ ତାରିଖ ଥିଲା । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବ କୁହାଯାଏ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଲେଣ୍ଡରରେ ଉକ୍ତ ଦିବସଟି ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବାରୁ କେହି କେହି ଏହାକୁ ମାର୍ଚ୍ଚ ବିପ୍ଳବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହିଥାନ୍ତି ।

କାମଚଳା ସରକାର :

ବିପ୍ଳବର ସୂତ୍ରପାତରେ କୃଷକ, ଶ୍ରମିକ ଓ ଗରିବ ଜନସାଧାରଣ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ରୁଷିଆର ଶାସନ କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ହସ୍ତରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହେଲା । କାମଚଳା ସରକାର ରୁଷିଆର ତିନୋଟି ଦଳର ଏକ ମିଳିତ ସରକାର ଥିଲା । ପ୍ରିନ୍ସ ଲୋଭୋଭ୍ ଏହି ସରକାରଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ।

ନୂତନ ସରକାରଙ୍କର ସାମ୍ବିଧାନିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଏବଂ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବାପରେ ଏହି ସରକାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍କାର ଘୋଷଣା କଲେ । ନାଗରିକଙ୍କୁ ନିଜର ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଓ ସଂଘ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଗଲା । ଧର୍ମ ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଗଲା । ସମସ୍ତ ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରାଗଲା ଓ ନିର୍ବାସନ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗୁଥିବା ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କୁ ରୁଷିଆକୁ ଫେରିଆସିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା । ବିନା ତଦନ୍ତରେ କାହାରିକୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ନିଷେଧ ହେଲା । ଏକ ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ସଭା ଗଠନ ପାଇଁ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ଭୋଟଦାନ ଅଧିକାର ପ୍ରଥା ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ଜିଉମାନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାର ସେମାନଙ୍କ ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ ଓ ସାମରିକ ଅଧିକାର ଦିଆଗଲା । ଫିନ୍‌ଲାଣ୍ଡର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରକୁ

ପୂର୍ବାବସ୍ଥାକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ଓ ପୋଲାଣ୍ଡକୁ ସ୍ୱୟଂଶାସନ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଘୋଷଣା କରାଗଲା ।

> ***ତୁମ ପାଇଁ କାମ :***
>
> ***ଭାରତରେ ନିର୍ବାଚନରେ ଭୋଟଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଭୋଟଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଲେଖ ।***

ଉଦାରନୀତି ସତ୍ତ୍ୱେ କାମଚଲା ସରକାର ବେଶୀଦିନ ତିଷ୍ଠି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ସରକାରଙ୍କୁ କେତେକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସରକାର ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ରୁଷିଆର ଯୋଗଦାନକୁ ଚାଲୁ ରଖିବାକୁ ଚାହିଁଲେ କିନ୍ତୁ ଦେଶବାସୀ ଆର୍ଥିକ ଦୁରବସ୍ଥା ଓ ଖାଦ୍ୟାଭାବ କାରଣରୁ ଏବଂ ପରାଜୟଜନିତ ନିରୁତ୍ସାହିତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀଯୋଗୁଁ ଯୁଦ୍ଧ ସପକ୍ଷରେ ନ ଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ସମାଜବାଦ ନୀତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଶ୍ରମିକମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଘୋର ବିରୋଧ କଲେ । ଶ୍ରମିକ ଓ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କର ସଂଗଠନ "ସୋଭିଏତ୍" ଏବଂ ଉଦାର ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦର୍ଶଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଓ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୈଳୀ ହେତୁ ସବୁବେଳେ ବିବାଦ ଦେଖାଦେଲା । ତୃତୀୟତଃ ବିନା କ୍ଷତି ପୂରଣରେ ଜମିମାଲିକଙ୍କ ଠାରୁ ଆଣି ଜମିକୁ କୃଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିବା ଓ ଶିଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଜାତୀୟକରଣ କରି ତା'ଉପରୁ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନ ନେବାରୁ କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକମାନେ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧୀ ହେଲେ । ସମାଜବାଦୀ ନେତାମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସେମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇବାପାଇଁ ଉଗ୍ର ଓ ଧମକପୂର୍ଣ୍ଣ ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ଏହା ଦେଶରେ ଏକ ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ସଫଳତାର ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିଲା ।

କେରେନସ୍କି ସରକାର :

କାମଚଲା ସରକାରଙ୍କ ବିଫଳତା ପରେ ଉଦାରବାଦୀଙ୍କ ହାତରୁ କ୍ଷମତା ଅପସାରିତ ହେଲା । ମେନ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିଲା ଏବଂ ଏହି ଦଳର ବିପ୍ଳବୀ ସମାଜବାଦୀ ନେତା ତଥା ପୂର୍ବତନ ଯୁଦ୍ଧମନ୍ତ୍ରୀ କେରେନସ୍କି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ । ସେ ସମାଜବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପାଇଁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ପନ୍ଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ । ସେ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲୁରହିବା ସପକ୍ଷରେ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ତା' ସହିତ ଯଥାଶୀଘ୍ର ସମ୍ମାନର ସହ ଏହାର ସମାପ୍ତି ଚାହୁଁଥିଲେ । ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାହସ ଓ ମନୋବଳକୁ ସେ ଦୃଢ଼ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରି ବିଫଳ ହେଲେ କାରଣ ସେମାନେ ବୋଲ୍‌ସେଭିକଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅତିଶୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାପାଇଁ ଆଉ ଆଗ୍ରହୀ ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଜର୍ମାନୀର ସୈନ୍ୟମାନେ କ୍ଷିପ୍ରଗତିରେ ରୁଷିଆ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରିଗା ସହର ଜର୍ମାନୀ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପେଟ୍ରୋଗ୍ରାଡ୍ ସହର ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ବହୁ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ରୁଷୀୟ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଲଗାତାର ପରାଜୟ ଯୋଗୁଁ ରୁଷିଆର ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ଅସନ୍ତୋଷ ଜନ୍ମିଲା । କେରେନସ୍କି ସରକାର ଏହାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବା ଦିଗରେ ବିଫଳ ହେଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ - ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ :

ଲେନିନ୍‌ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳଦ୍ୱାରା ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ ସଂଗଠିତ ଓ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିପ୍ଳବର ସଫଳତା ପରେ ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ ରୁଷିଆର କ୍ଷମତା ଦଖଲ କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ବିପ୍ଳବକୁ "ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ବିପ୍ଳବ" ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

୧୯୦୦ ମସିହାରେ ନିର୍ବାସନ ଦଣ୍ଡରୁ ମୁକ୍ତିପାଇ ଓ ସତରବର୍ଷ ବ୍ୟାପୀ ୟୁରୋପର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରୁ ରୁଷିଆର ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କୁ ରାଜତନ୍ତ୍ର ବିରୋଧରେ ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ଲେନିନ୍ ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବର ସଫଳତା ପରେ ୧୯୧୭ ଏପ୍ରିଲ ୧୬ ତାରିଖରେ ସ୍ୱିଜରଲାଣ୍ଡରୁ ଆସି ପେଟ୍ରୋଗ୍ରାଡ଼ଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଲେ । କୃଷକ, ଶ୍ରମିକ ଓ ସୈନିକ ଉତ୍ସାହିତ ହେଲେ ଏବଂ ଲେନିନ୍‌ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ପ୍ରତି ବିପୁଳ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଲେ । ଲେନିନ୍ ଓ ଟ୍ରଟ୍‌ସ୍କିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ କେରେନ୍‌ସ୍କି ସରକାରଙ୍କୁ କଠୋର ସମାଲୋଚନା କଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ନୀତି ବିରୋଧରେ ପ୍ରଚାର କଲା । ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ନେତୃବୃନ୍ଦ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନିଜ ଅଧୀନକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କଲେ । କେରେନ୍‌ସ୍କି ସରକାର ଲେନିନ୍‌ଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବାପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବାରୁ ଲେନିନ୍ ଆତ୍ମଗୋପନ କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦଳକୁ ଦୂରରୁ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଲେ ।

୧୯୧୭ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖରେ ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀମାନେ ପେଟ୍ରୋଗ୍ରାଡ଼ ସହରର ରେଳଷ୍ଟେସନ, ସାମରିକ ଦୁର୍ଗ, ଟେଲିଗ୍ରାଫ୍ ଓ ଟେଲିଫୋନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିନେଲେ । ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାର କଲେ । କାମଚଳା ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବା ଜାର୍‌ଙ୍କ ଶୀତକାଳୀନ ପ୍ରାସାଦକୁ ଅବରୋଧ କଲେ । କେରେନ୍‌ସ୍କି ଛଦ୍ମବେଶରେ ଏକ ଅଜଣା ସ୍ଥାନକୁ ପଳାୟନ କଲେ । ତାଙ୍କର ବହୁ ସହକର୍ମୀ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରି ବନ୍ଦୀ ହେଲେ । ଏହିପରି ଭାବେ କେରେନ୍‌ସ୍କି ସରକାରର ପତନ ଘଟିଲା ଏବଂ ବିନା ରକ୍ତପାତରେ ରୁଷିଆ ଶାସନ ଉପରେ ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ପ୍ରଚଳିତ କାଲେଣ୍ଡରରେ ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖ ଅକ୍ଟୋବର ମାସର ୨୫ ତାରିଖ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାକୁ ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କାଲେଣ୍ଡରରେ ବିପ୍ଳବ ଦିବସଟି ନଭେମ୍ବର ମାସର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବାରୁ ଏହି ବିପ୍ଳବକୁ ନଭେମ୍ବର ବିପ୍ଳବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

୧୯୧୭ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖ ସଂଧ୍ୟା[illegible] ରୁଷିଆରେ ସୋଭିଏତ୍ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ବୋ[illegible] ଏହାର ନେତା ଲେନିନ୍ ଘୋଷଣା କଲେ । ରୁଷିଆ[illegible] ସାମ୍ୟବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସେ ଘୋଷ[illegible] କଲେ । ପେଟ୍ରୋଗ୍ରାଡ଼ଠାରେ ନିଖିଳ ରୁଷିଆ ସୋଭିଏ[illegible] କଂଗ୍ରେସ୍‌ର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ତିନିଗୋ[illegible] ଆଦେଶନାମା ଅନୁମୋଦିତ କରାଇନେଲେ । ସେଗୁଡ଼ି[illegible] ହେଲା ଯୁଦ୍ଧରତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିବା ଜମି ବ୍ୟବହାର କରିବା ଅଧିକାର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଦେବ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ଓ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ପାଦନ ପରିଚ୍ଳନ[illegible] କ୍ଷମତା ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସମିତି ହସ୍ତରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ।

ନୂତନ ସରକାରରେ ଲେନିନ୍ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେ[illegible] ଓ ଟ୍ରଟ୍‌ସ୍କି ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରୀଭାବେ ନିଯୁ[illegible] ହେଲେ । ୧୯୧୭ ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବ ଏକ ରାଜନୈତି[illegible] ବିପ୍ଳବ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଜାର୍‌ଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାକୁ ସମ୍ପୂ[illegible] ଧ୍ୱଂସ କରି ଶାସନ ଉପରେ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ନିୟନ୍ତ୍ର[illegible] ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲା । ୧୯୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ ଏ[illegible] ସାମାଜିକ ବିପ୍ଳବ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପ୍ରୋଲେତାରିଏତ୍[illegible] ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିୟନ୍ତ୍ରଣର କ୍ଷମତା ଦେଇ ଦେଶ[illegible] ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ସମାଜବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲା ।

ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବର ଫଳାଫଳ :

ଉଭୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରୁ[illegible] ବିପ୍ଳବର ଫଳାଫଳ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା । ଏହା ରୁଷିଆ[illegible] ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥା[illegible]

ଏକଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥିଲା । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ବିପ୍ଳବର ପ୍ରଭାବ ସୁଦୂର ପ୍ରସାରୀ ଥିଲା ।

୧. ରାଜନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ :

ଜାର୍‌ମାନଙ୍କ ଏକଚ୍ଛତ୍ରଶାସନ ଲୋପ ପାଇଲା । ଦେଶର ଶାସନ ପ୍ରୋଲେତାରିଏତ୍‌ଙ୍କ ହାତକୁ ଗଲା । ପ୍ରଶାସନକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବାପାଇଁ ସହର ଓ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ "ସୋଭିଏତ୍" ଗଠିତ ହେଲା । ଆଞ୍ଚଳିକ ସ୍ତରରୁ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରଦେଶ ସ୍ତରୀୟ "ସୋଭିଏତ୍" ଏବଂ ପ୍ରାଦେଶିକ "ସୋଭିଏତ୍" ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା "ସର୍ବ ରୁଷୀୟ ସୋଭିଏତ୍ କଂଗ୍ରେସ" ଗଠିତ ହେଲା । ଏହା ରୁଷ ଦେଶର ସଂସଦଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲା । ସର୍ବ-ରୁଷୀୟ ସୋଭିଏତ୍ କଂଗ୍ରେସ ନିର୍ବାଚନରେ କେବଳ 'ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍' ଦଳ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କଲା । ଫଳରେ ରୁଷିଆ ଗୋଟିଏ ଏକଦଳୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେଲା । ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ "ରୁଷୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ (ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍)" ନାମରେ ପୁନର୍ନାମିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୧୮ ମସିହା ସମ୍ବିଧାନରେ ରୁଷିଆକୁ "ରୁଷୀୟ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ଫେଡ଼େରେଟିଭ ସୋଭିଏତ୍ ରିପବ୍ଲିକ୍" ଭାବରେ ନାମିତ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ୧୯୨୪ ମସିହାରେ ଗୃହୀତ ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ରୁଷିଆର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଏହାକୁ "ୟୁନିଅନ୍ ଅଫ୍ ସୋଭିଏତ୍ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ରିପବ୍ଲିକ୍‌ସ୍" କୁହାଗଲା ।

> **ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?**
>
> *୧୯୯୧ ମସିହାଠାରୁ ରୁଷିଆ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରହୋଇ ଏହା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ "ୟୁନିଅନ୍ ଅଫ୍ ସୋଭିଏତ୍ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ରିପବ୍ଲିକ୍" ପରିବର୍ତ୍ତେ 'ରୁଷୀୟ ସଂଘ' ବା 'ରଷିଆନ୍ ଫେଡ଼େରେସନ' ଭାବରେ ପରିଚିତ ହେଲା । ୨୧ଟି ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର, ୬ଟି ରାଜ୍ୟ ପାହ୍ୟା ପାଇ ନ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ, ୪୯ଟି ପ୍ରଦେଶ, ୧୦ଟି ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ, ସଂଘୀୟ ପଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହ ୨ଟି ସହର ଏବଂ ଜାଇ ସ୍ୱୟଂଶାସିତ କ୍ଷେତ୍ରୁ ବିରୋବିଜନ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେଲା ।*

୨. ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ :

ସମସ୍ତ ଘରୋଇ ଶିଳ୍ପ, କାରଖାନା ତଥା ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକର ଜାତୀୟକରଣ ହେଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ହେଲା । ଜମିଦାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଜମିର ସ୍ୱତ୍ୱ କାଢ଼ି ନିଆଗଲା । ଜମିର ଜାତୀୟକରଣ କରାଯାଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୁକ୍ତ ଆବଣ୍ଟନ ଓ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ କୃଷକମାନଙ୍କ କମିଟି ଗଠନ କରାଗଲା । ସହରମାନଙ୍କରେ ଥିବା ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଟ୍ଟାଳିକାଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବାରର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଭାଗ ଭାଗ କରିଦିଆଗଲା । ଦେଶର ସମସ୍ତ ସମ୍ପଦକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ଶିଳ୍ପ ଓ କାରଖାନାମାନଙ୍କରେ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଆବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ କମିଟି ଗଠିତ ହେଲା । ଏହିପରି ଭାବେ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଅବସାନ ହେଲା ଓ ସାମ୍ୟବାଦର ଉତ୍‌ଥାନ ହେଲା ।

୩. ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ :

ରୁଷିଆରେ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ହେଲା । ପୁରାତନ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଓ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପଦ୍ଧତିକୁ ବଦଳାଇ ଦିଆଗଲା । ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ସମାଜବାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଗଲା ।

ରୁଷିଆର ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ଗ୍ରୀକ୍ ଗୀର୍ଜାର ବହୁତ ପ୍ରଭାବ ଥିଲା । ଏହି ଗୀର୍ଜାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଗଲା ଓ ଏହାର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରାଗଲା । ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଧର୍ମର ପ୍ରଭାବକୁ ଲୋପ କରାଗଲା ।

ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ଦଳ ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ସମାଜବାଦର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ତଥା ରୁଷୀୟ ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରୁ ଅନେକ ଯୁବ ଲେଖକ ଓ କଳାକାର ଲେନିନ୍ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲେ । ଫଳରେ କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂତନତ୍ୱ

ଦେଖାଦେଲା । କିନ୍ତୁ ସାହିତ୍ୟ ଓ କଳା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୋଲସେଭିକ୍ ଦଳର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅନେକଙ୍କୁ ନିରାଶ କରିଥିଲା ।

୪. ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭାବ :

ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବପରେ ରୁଷିଆର ନୂତନ ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରଗଠନକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରୁ ଓହରି ଆସିବା ପାଇଁ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ବିରତି ଘୋଷଣା କଲେ । ୧୯୧୭ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୧୫ ତାରିଖରେ ବ୍ରେଷ୍ଟ-ଲିଟୋଭ୍ସ୍କଠାରେ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ବିରତି ବୁଝାମଣା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରି ରୁଷିଆକୁ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ଆଣାଗଲା । ପରେ ୧୯୧୮ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ୩ ତାରିଖରେ ଲେନିନ୍ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ବ୍ରେଷ୍ଟ-ଲିଟୋଭ୍ସ୍କ ସନ୍ଧି (Treaty of Brest-Litovsk) ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲେ । ଏହି ସନ୍ଧି ଫଳରେ ରୁଷିଆକୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଭରା ଅର୍ଦ୍ଧ ନିୟୁତ ବର୍ଗମାଇଲ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଓ ପ୍ରାୟ ୬୫ ନିୟୁତ ଅଧିବାସୀ ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହା ଏକ ଅପମାନଜନକ ସନ୍ଧି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସମୟର ଦୁର୍ବଳ ସାମରିକ ଶକ୍ତି ଓ ନିରୁତ୍ସାହିତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲେନିନ୍ ସରକାର ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଏହି ସନ୍ଧି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

> ***ତୁମ ପାଇଁ କାମ :***
>
> ***ରୁଷିଆ ଓ ଜର୍ମାନୀ ମଧ୍ୟରେ ୧୯୧୭ ରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ବ୍ରେଷ୍ଟଲିଟୋଭସ୍କ ସନ୍ଧିର ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।***

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ରୁଷିଆର ଉତ୍ଥାନ ଫଳରେ ଆଦର୍ଶଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅସ୍ଥିର ହେଲେ । ରୁଷିଆ ସହିତ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଇଟାଲୀ ଓ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଭଳି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶବାଦ କଳହର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ଅନେକ ଦେଶରେ ଦରିଦ୍ର ନିଷ୍ପେଷିତ ଜନସାଧାରଣ ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ସାମାଜିକ ସମାନତା ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲେ । ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଲା ଓ ମାର୍କ୍ସବାଦ ସପକ୍ଷରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ହେଲା । ଶିଳ୍ପାୟିତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ଶ୍ରମିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଶ୍ରମିକମାନେ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା କରଗତ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ପୋଲାଣ୍ଡ, ହଙ୍ଗେରୀ, ଯୁଗୋସ୍ଲୋଭିଆ, ଚୀନ୍, ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ, ରୁମାନିଆ, ବୁଲ୍‌ଗେରିଆ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶମାନଙ୍କରେ ସାମ୍ୟବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିପାରିଥିଲା ।

ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବର ଭୟ ସଂଚରିତ ହେଲା । ଅନେକ ଦେଶର ଚିନ୍ତାନାୟକମାନଙ୍କୁ ସୋଭିଏତ୍ ଅର୍ଥନୀତି ଓ ସାମାଜିକ ବିପ୍ଳବର ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କଲା । ପୁଞ୍ଜିବାଦୀମାନେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବିଫଳ କରିବା ପାଇଁ ଗୋପନୀୟଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ।

ରୁଷିଆ କ୍ରମେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକତର କ୍ଷମତାଶାଳୀ ଓ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧପରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଇଟାଲୀ ଓ ଜର୍ମାନୀର ଯଥାକ୍ରମେ ଫାସୀବାଦ ଓ ନାଜିବାଦ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିବା ପାଇଁ ରୁଷିଆର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟବାଦ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଫାସୀବାଦ ଓ ନାଜିବାଦ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଲଢ଼େଇରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ରୁଷିଆର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଥିଲେ । ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ସମକକ୍ଷ ହୋଇ ରୁଷିଆ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟତମ ବୃହତ ଶକ୍ତିଭାବେ ବିବେଚିତ ହେଲା ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବ୍ୟାପାରରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଅଧିକାର କଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ଉଭୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଲ ମାର୍କ୍ସଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟବାଦର ପ୍ରସାର କରି ବିଶ୍ୱ ରାଜନୀତି ଓ ଅର୍ଥନୀତିରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଏକଚ୍ଛଟିଆ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାରକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିପାରିଥିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. **ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୬୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।**

(କ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ରୁଷିଆର ଜାର୍‌ମାନଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସନର ଏକ ବିବରଣୀ ଦିଅ ।

(ଖ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ରୁଷିଆର ସାମାଜିକ ଅବସ୍ଥା କିପରି ଥିଲା ?

(ଗ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ରଚନା କିପରି ଇନ୍ଧନ ଯୋଗାଇଥିଲା ?

(ଘ) ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାମଚଳା ସରକାର ତାଙ୍କ ଉଦାରନୀତି ସତ୍ତ୍ୱେ କାହିଁକି ବେଶିଦିନ ତିଷ୍ଠି ପାରିଲା ନାହିଁ ?

୨. **ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୨୦ଗୋଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।**

(କ) କାର୍ଲମାର୍କ୍ସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ଦୁଇଟି ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୁସ୍ତକ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଖ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ ଭୂମିହୀନ କୃଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଥାକ୍ରମେ କେଉଁ ଦୁଇଟି ଦଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଗ) ୧୯୦୩ ମସିହାରେ ରୁଷିଆରେ କେଉଁ ଦୁଇଟି ଦଳ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ?

(ଘ) ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କେଉଁ ଦୁଇଟି ଯୁଦ୍ଧରେ ରୁଷିଆର ପରାଜୟ ଦେଶର ସମ୍ମାନକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରି ଜାର୍ ଶାସନର ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରମାଣ କରିଥିଲା ?

(ଙ) ୧୯୦୫ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୨ ତାରିଖରେ ବିକ୍ଷୋଭକାରୀମାନେ କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ଏବଂ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଜାର୍‌ଙ୍କୁ ଏକ ଦାବିପତ୍ର ଦେବା ପାଇଁ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଯାଉଥିଲେ ?

(ଚ) ୧୯୧୭ ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ରୁଷିଆରେ ଜାର୍ କିଏ ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ରାଜବଂଶର ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଛ) ୧୯୧୭ ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖ ସଂଧ୍ୟାରେ ଲେନିନ୍ କ'ଣ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ?

(ଜ) ୧୯୧୭ ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖରେ କେଉଁ ଠାରେ ଏବଂ କାହାଦ୍ୱାରା ଲେନିନ୍ ତାଙ୍କର ତିନିଗୋଟି ଆଦେଶନାମା ଅନୁମୋଦିତ କରାଇନେଇଥିଲେ ।

(ଝ) ୧୯୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ବିପ୍ଳବ ପରେ ରୁଷିଆର ନୂତନ ସରକାରରେ କିଏ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ କିଏ ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିଲେ ।

(ଞ) ୧୯୧୮ ମସିହା ସମ୍ବିଧାନରେ ଏବଂ ୧୯୨୪ ମସିହା ସମ୍ବିଧାନରେ ଯଥାକ୍ରମେ ରୁଷିଆକୁ କେଉଁ କେଉଁ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଥିଲା ?

ଇତିହାସ

୩. **ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।**

(କ) କେଉଁ ମସିହାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ ରୁଷିଆର ଜାର୍ ହେଲେ ?

(ଖ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ଦରିଦ୍ର କୃଷକ ଓ ଶ୍ରମିକମାନେ କେଉଁ ନିଶାକାରୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ଥିଲେ ?

(ଗ) କାର୍ଲମାର୍କ୍ସଙ୍କ "କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନିଫେଷ୍ଟୋ" କେବେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଘ) ରୁଷିଆରେ 'ଅକ୍ଟୋବର ଇସ୍ତାହାର' କେବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ?

(ଙ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ରୁଷିଆର ଜାରିନା କିଏ ଥିଲେ ?

(ଚ) ରାସ୍‌ପୁଟିନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ନାମ କ'ଣ ଥିଲା ?

(ଛ) ରୁଷିଆରେ କାମଚଲା ସରକାରଙ୍କ ବିଫଳତା ପରେ କିଏ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିଲେ ?

(ଜ) ରୁଷିଆର କେଉଁ ବିପ୍ଳବକୁ "ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ ବିପ୍ଳବ" କୁହାଯାଏ ?

(ଝ) ରୁଷିଆରେ ଜାର୍‌ଙ୍କ ଶୀତକାଳୀନ ପ୍ରାସାଦ କେଉଁଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା ?

(ଞ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପରେ କାହାକୁ "ରୁଷୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ" ଭାବେ ନାମିତ କରାଗଲା ?

୪. **ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ସଙ୍ଗେ ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ବାଛି ଲେଖ ।**

(କ) କିଏ ରୁଷିଆରେ କୃଷିଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ କରିଥିଲେ ?

(i) ପ୍ରଥମ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର (ii) ଦ୍ୱିତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର (iii) ତୃତୀୟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡାର (iv) ପ୍ରଥମ ନିକୋଲାସ୍

(ଖ) ରୁଷିଆର ସର୍ବହରାମାନଙ୍କୁ କ'ଣ କୁହାଯାଉଥିଲା ?

(i) ମେନ୍‌ସେଭିକ୍ (ii) ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍ (iii) ସର୍ଫ (iv) ପ୍ରୋଲେଟାରିଏଟ୍

(ଗ) ରୁଷ୍‌ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ଲେନିନ୍ କେଉଁ ଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ?

(i) ସାମାଜିକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଦଳ (ii) ସାମାଜିକ ବିପ୍ଳବୀ ଦଳ (iii) ମେନ୍‌ସେଭିକ୍‌ସ୍ (iv) ବୋଲ୍‌ସେଭିକ୍‌ସ୍

(ଘ) କେଉଁ ଦିବସଟି ରୁଷ ଇତିହାସରେ "ରକ୍ତାକ୍ତ ରବିବାର" ଭାବେ ନାମିତ ?

(i) ୧୯୦୫ ଜାନୁଆରୀ ୨୨ (ii) ୧୯୦୬ ମେ ୬

(iii) ୧୯୧୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୮ (iv) ୧୯୧୭ ନଭେମ୍ବର ୭

(ଙ) ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଡୁମା କେବେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଥିଲା ?

(i) ୧୯୦୫ ଅଗଷ୍ଟ (ii) ୧୯୦୫ ଅକ୍ଟୋବର (iii) ୧୯୦୬ ମେ (iv) ୧୯୦୭ ମାର୍ଚ୍ଚ

(ଚ) ଜାର୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ନିକୋଲାସ୍ କେଉଁ ଦିନ ରାଜଗାଦି ତ୍ୟାଗ କଲେ ?

(i) ୧୯୧୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୮ (ii) ୧୯୧୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୦ (iii) ୧୯୧୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୨ (iv) ୧୯୧୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୫

(ଛ) ୧୯୧୭ ଫେବ୍ରୁଆରୀ ବିପ୍ଳବ ପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କାମଚଳା ସରକାରର ମୁଖ୍ୟ କିଏ ଥିଲେ ?

(i) ମାରତୋଭ୍ (ii) ଲେନିନ୍ (iii) ଲୋଭୋଭ୍ (iv) ଟ୍ରଟସ୍କି

(ଜ) ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବପରେ କେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରୁଷ୍ ଦେଶର ସଂସଦ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲା ?

(i) ସୋଭିଏତ୍ (ii) ରୁଷୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ (iii) ସର୍ବ-ରୁଷୀୟ ସୋଭିଏତ୍ କଂଗ୍ରେସ (iv) ଡୁମା

(ଝ) କେବେଠାରୁ ରୁଷିଆକୁ "ୟୁନିୟନ୍ ଅଫ୍ ସୋଭିଏଟ୍ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ରିପବ୍ଲିକ୍‌ସ୍" କୁହାଗଲା ?

(i) ୧୯୧୭ (ii) ୧୯୧୮ (iii) ୧୯୨୪ (iv) ୧୯୯୧

(ଞ) ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରୁ ଓହରିବା ପରେ ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ରୁଷିଆ କେବେ ବ୍ରେଷ୍ଟ-ଲିଟୋଭ୍‌ସ୍କ ସନ୍ଧି ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲା ?

(i) ୧୯୧୭ ମର୍ଚ୍ଚ ୧୨ (ii) ୧୯୧୭ ନଭେମ୍ବର ୭

(iii) ୧୯୧୭ ଡିସେମ୍ବର ୧୫ (iv) ୧୯୧୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ୩

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତୁମ ପାଇଁ କାମଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

●●